1863 m. sukilimo pėdsakai Šilalės rajone

2023 m. sausio 22 d. sukako 160 metų, kai 1863 metais Varšuvoje prasidėjo sukilimas prieš Rusijos imperijos valdžią. Sukilimas greitai išsiplėtė ir Lietuvoje. Visoje Lietuvos teritorijoje kūrėsi sukilėlių būriai, kuriems vadovavo buvę kariškiai, kunigai, bajorai, valstiečiai, inteligentai ir kiti patriotiškai nusiteikę žmonės, kurie kovėsi už laisvę, ištrūkimą iš baudžiavos santykių. Deja, sukilėlių daliniai buvo daug prasčiau ginkluoti, neprilygo caro kariuomenei karine parengtimi, ir dėl šių priežasčių daugumą mūšių pralaimėdavo.

Neaplenkė sukilimas ir Šilalės rajono. Turime dvi vietas, kuriose vyko žymesni 1863 m. sukilimo mūšiai. Tai Kirnių kaimas, Pajūrio seniūnijoje ir Riešketų kaimas, Laukuvos seniūnijoje. Deja, abiejuose kaimuose sukilėliai buvo skaudžiai nugalėti.

Sukilėlių kapai Kirnėse yra ant dešiniojo Jūros upės kranto, ant kalvelės miško apsuptyje. Kapus galima pasiekti keliaujant baidarėmis Jūra arba perbridus upę į kitą krantą.

Einant miško keliuku prieisime kalvelę, ant kurios stovi paminklinis akmuo.

Kapavietėje palaidoti 147 sukilėliai, kurie kovėsi vieno žymiausio sukilėlių vadų – Boleslovo Dluskio Jablonovskio būryje.

1863 m. sukilėlių kapas
The Grave for the Insurgents of 1863
Kuriame Lietuvos ateitį
2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijos

SUKILĖLIŲ KAPAI

XX a. pradžioje išpuvusio ąžuolo drevėje buvo rasti griaučiai ir kardas. Manoma, kad kardas priklausė vienam iš sukilėlių. Šiuo metu kardas saugomas Pajūrio Stanislovo Biržiškio gimnazijos muziejuje.

Riešketų kapinaitėse (Laukuvos sen.) palaidoti Povilo Šimkevičiaus būrio sukilėliai. Juos 1863 metais liepos 11 dieną užpuolė carinės kariuomenės kariai. Sukilėliams teko iš apsupties bėgti atvira vietove. Lenkų istoriko duomenimis, krito 30 sukilėlių. Kitais duomenimis, žuvo 75 tautiečiai, grafas Pliateris ir kunigas, į nelaisvę pateko 18 sukilėlių.

Vieta, kurioje žuvo sukilėliai pažymėta trimis mediniais kryžiais. Kapinėse stovi ir metalinis kryželis, manoma, kad jis žymi grafaičio Pliaterio kapą, kuris taip pat žuvo mūšio metu.

PARŠEŽERIO PAŽINTINIS PĖSČIŲJŲ TAKAS
Sukilėlių kapai
Povilo Šimkevičiaus būrio sukilėlius, ties Gulbių, Riešketų ir Vabalų kaimais apsistojusius, 1863-07-11 užpuolė dvi caro kareivių kuopos, vadovaujamos majoro Stcveno. Kariniais duomenimis, miškelyje buvę apie 300 sukilėlių. Kareiviai, apsupę miškelį grandine, puolė kovotojus. Sukilėliams teko iš apsupties veržtis atvira vietove. Žuvę 75 sukilėliai ir grafas Pliateris bei kunigas. Į nelaisvę pakliuvo 18 asmenų. Sukilėliai prarado gurguolę, lauko kalvę, 3 vežimus su švinu bei paraku, 12 arklių, 106 šaunamuosius ginklus. Į kareivių rankas pateko liturginiai daiktai, daug rūbų. Žuvęs 1 kareivis, 1 kontūzytas, 15 sužeista. Būrio vadas P. Šimkevičius buvęs sužeistas, bet suspėjęs pasitraukti ir vakare susijungęs su Roberto Krasausko (Matusevičiaus) būriu.
Šilo, kuriame vyko mūšis, vadinamo „Lenkų šilu", seniai nebėra. Palaidojimų vieta išsaugota. Pastatyti trys kryžiai. Kraštotyrininkas, liaudies meistras iš Kauno Leonas Juozonis padarė ir pastatė paminklėlį su įrašu. Vieta prižiūrima ir tvarkoma.
Varnių regioninio parko direkcija: Dumbrių g. 3, Ožtakių k., Varnių sen., 88324 Telšių r.,
tel. (8 444) 47415, el. paštas info@varniuparkas.lt, informacija internete www.varniuparkas.lt
Kuriame Lietuvos ateitį

Sukilimo pasekmės.

Numalšinus sukilimą sekė žiaurios represijos: buvo uždrausta lietuvių raštija, lietuviškos mokyklos, viešai lietuviškai kalbėti.
Rusijos valdininkai manė, kad sunaikinus lietuvių kultūrą lietuviai greičiau integruosis į rusų kultūrą.

Informaciją parengė bibliografas kraštotyrai Vida Beržinienė.
Nuotr.: Rimos Norvilienės, Vidos Beržinienės.